

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.5.2018
COM(2018) 401 final

Limité cabinets
Embargo jusqu'à l'adoption

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Βελγίου για το 2018
και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του
Βελγίου για το 2018**

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Βελγίου για το 2018

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του Βελγίου για το 2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου³,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία το Βέλγιο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² COM(2018) 401 final.

³ P8_TA(2018)0077 και P8_TA(2018)0078.

2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).

- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Βέλγιο θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αποτυπώνεται στις συστάσεις 1 έως 3 κατωτέρω.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για το Βέλγιο⁴ δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος του Βελγίου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος του Βελγίου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Στις 27 Απριλίου 2018 το Βέλγιο υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.
- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις λήφθηκαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση⁶.
- (6) Το Βέλγιο υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018, η κυβέρνηση σχεδιάζει σταδιακή βελτίωση του ονομαστικού ισοζυγίου από έλλειμμα 1,0 % του ΑΕΠ το 2017 σε πλεόνασμα 0,1 % του ΑΕΠ το 2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, με τη μορφή ισοσκελισμένης δημοσιονομικής θέσης σε διαρθρωτικούς όρους, έχει προγραμματιστεί να επιτευχθεί έως το 2020. Ωστόσο, από τον εκ νέου υπολογισμό του διαρθρωτικού ισοζυγίου⁷ προκύπτει ακόμη έλλειμμα 0,2 % το 2020. Ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, μετά την κορύφωσή του σε σχεδόν 107 % του ΑΕΠ το 2014 και τη μείωσή του σε περίπου 103 % του ΑΕΠ το 2017, αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω σε 94,6 % μέχρι το 2021 σύμφωνα με το πρόγραμμα

⁴ SWD(2018) 200 final.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζομένων έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίστηκε εκ νέου από την Επιτροπή με χρησιμοποίηση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

σταθερότητας. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές είναι ευλογοφανές. Ταυτόχρονα, δεν έχουν προσδιοριστεί τα αναγκαία μέτρα στήριξης των προγραμματισμένων στόχων για το έλλειμμα από το 2019 και έπειτα, γεγονός που συμβάλλει στην προβλεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου το 2019 εάν δεν μεταβληθούν οι πολιτικές, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018.

- (7) Στις 23 Μαΐου 2018, η Επιτροπή συνέταξε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, διότι το Βέλγιο δεν πραγματοποίησε ικανοποιητική πρόοδο ως προς τη συμμόρφωση με την τιμή αναφοράς για τη μείωση του χρέους το 2017. Μετά την αξιολόγηση όλων των σχετικών παραγόντων, δεδομένου ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν επαρκώς αξιόπιστα στοιχεία για να εξαχθεί συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη σημαντικής απόκλισης στο Βέλγιο το 2017, καθώς και κατά το 2016 και το 2017 συνολικά, δεν κατέστη δυνατό η έκθεση να καταλήξει σε συμπέρασμα αν το κριτήριο του χρέους όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997 έχει τηρηθεί ή όχι. Η Επιτροπή θα επανεκτιμήσει τη συμμόρφωση με βάση τα εκ των υστέρων στοιχεία για το 2018 που πρόκειται να κοινοποιηθούν την άνοιξη του 2019.
- (8) Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 αναφέρεται ότι η δημοσιονομική επίπτωση των μέτρων ασφαλείας που λήφθηκαν το 2017 είναι σημαντική και παρέχει επαρκή στοιχεία για την έκταση και τον χαρακτήρα αυτού του πρόσθετου δημοσιονομικού κόστους. Σύμφωνα με την Επιτροπή, το 2017 οι επιλέξιμες πρόσθετες δαπάνες για μέτρα που συνδέονται με την ασφάλεια ανήλθαν σε 0,04 % του ΑΕΠ. Οι διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 και του άρθρου 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 καλύπτουν αυτές τις πρόσθετες δαπάνες, διότι η σοβαρότητα της τρομοκρατικής απειλής συνιστά ασυνήθη περίσταση, ο αντίκτυπός της στα δημόσια οικονομικά του Βελγίου είναι σημαντικός και δεν θα διακυβευόταν η βιωσιμότητα με το να επιτραπεί προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Ως εκ τούτου, η απαιτούμενη προσαρμογή για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου για το 2017 έχει μειωθεί, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το εν λόγω πρόσθετο κόστος.
- (9) Στις 11 Ιουλίου 2017, το Συμβούλιο συνέστησε στο Βέλγιο να διασφαλίσει ότι ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁸ δεν θα υπερβεί το 1,6 % το 2018, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,6 % του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, αναφέρθηκε ότι η αξιολόγηση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2018 και η επακόλουθη αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων του 2018 θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη τον στόχο να επιτευχθεί δημοσιονομικός προσανατολισμός που να συμβάλλει τόσο στην ενίσχυση της συνεχιζόμενης ανάκαμψης όσο και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Μετά την αξιολόγηση της έντασης της ανάκαμψης στο Βέλγιο, στην οποία προέβη η Επιτροπή στο πλαίσιο της γνωμοδότησής της όσον αφορά το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της χώρας, δίνοντας παράλληλα τη δέουσα προσοχή στις προκλήσεις βιωσιμότητας που αντιμετωπίζει το Βέλγιο, δεν

⁸ Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Έκτακτα μέτρα από πλευράς τόσο εσόδων όσο και δαπανών συμψηφίζονται.

υπάρχουν πρόσθετα στοιχεία ως προς το ζήτημα αυτό που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018, υπάρχει κίνδυνος να σημειωθεί σημαντική απόκλιση από τη συνιστώμενη δημοσιονομική προσαρμογή το 2018 προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, καθώς και κατά το 2017 και το 2018 συνολικά.

- (10) Το 2019, λόγω του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης του Βελγίου άνω του 60 % του ΑΕΠ και του προβλεπόμενου κενού παραγωγής της τάξης του 0,4 %, ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών δεν θα πρέπει να υπερβεί το 1,8 %, σύμφωνα με τη διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,6 % του ΑΕΠ που προκύπτει από τον πίνακα απαιτήσεων βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Σε περίπτωση αμετάβλητων πολιτικών, υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από την απαίτηση αυτή το 2019, καθώς και το 2018 και το 2019 συνολικά. Εκ πρώτης όψεως, δεν προβλέπεται συμμόρφωση του Βελγίου με τον κανόνα για το χρέος το 2018 και το 2019. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι τα αναγκαία μέτρα πρέπει να ληφθούν από το 2018 για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Θα ήταν συνετό να γίνει χρήση τυχόν έκτακτων εσόδων για την περαιτέρω μείωση του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης.
- (11) Η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση. Οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος που θεσπίστηκαν το 2015 ήταν ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με τη μακροπρόθεσμη γήρανση του πληθυσμού, αλλά η έκθεση του 2018 για τη δημογραφική γήρανση επισημαίνει τη μεγαλύτερη από ό,τι αναμενόταν αύξηση των συνδεόμενων με τη δημογραφική γήρανση μακροπρόθεσμων δαπανών, αφενός για τις συντάξεις και αφετέρου για τη μακροχρόνια φροντίδα. Οι συνταξιοδοτικές δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 2,9 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2070 σε σύγκριση με αύξηση κατά 1,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο επικαιροποιημένο πρόγραμμα και τη μείωση κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ κατά μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ. Από την άποψη αυτή, η πλήρης εφαρμογή του οδικού χάρτη μεταρρυθμίσεων της κυβέρνησης θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων. Επιπλέον, οι δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα προβλέπεται να αυξηθούν, από το επίπεδο του 2,3 % του ΑΕΠ, που είναι ήδη πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, σε 4,0 % του ΑΕΠ έως το 2070. Η μείωση του κατακερματισμού στην οργάνωση της μακροχρόνιας περίθαλψης, λόγω της κατανομής αρμοδιοτήτων σε διάφορα διοικητικά επίπεδα, είναι δυνατό να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των δαπανών στον τομέα αυτό.
- (12) Ο αποτελεσματικός δημοσιονομικός συντονισμός είναι απαραίτητος σε ένα ομοσπονδιακό κράτος μέλος, όπως το Βέλγιο, όπου μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων για τις δαπάνες έχει ανατεθεί σε φορείς διακυβέρνησης σε υπο-εθνικό επίπεδο. Προκειμένου να βελτιώσει τον εσωτερικό συντονισμό και να εφαρμόσει το δημοσιονομικό σκέλος της Συνθήκης για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην οικονομική και νομισματική ένωση (το «Δημοσιονομικό Σύμφωνο»), η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι κυβερνήσεις των περιφερειών και κοινοτήτων του Βελγίου συνήψαν το 2013 συμφωνία συνεργασίας, με στόχο τον καθορισμό γενικών και επιμέρους πολυετών δημοσιονομικών πορειών που θα παρακολουθούνται από το Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικών. Επιτεύχθηκε συμφωνία σχετικά με τους επιμέρους δημοσιονομικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2020, το οποίο αποτελεί θετικό βήμα. Ωστόσο, εξακολουθεί να μην υπάρχει επίσημη συμφωνία σχετικά με τους ετήσιους δημοσιονομικούς στόχους σε όλα τα

επίπεδα διακυβέρνησης. Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την πρόβλεψη επαρκών ασφαλιστικών δικλείδων σχετικά με την ανεξαρτησία του Ανώτατου Συμβουλίου Οικονομικών.

- (13) Υπάρχει περιθώριο η συγκράτηση των δαπανών να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στη δημοσιονομική εξυγίανση. Οι συνολικές δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πάνω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Παρά το μακροπρόθεσμο δυναμικό για τόνωση της ανάπτυξης που διαθέτουν, οι δημόσιες επενδύσεις είναι χαμηλές σε σύγκριση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ιδίως σε σχέση με το σύνολο των δημόσιων δαπανών. Όχι μόνο είναι χαμηλό το κεφαλαιακό απόθεμα του Δημοσίου, αλλά έχει διαβρωθεί και η ποιότητα των δημοσίων υποδομών. Οι ανασκοπήσεις των δαπανών μπορούν να συμβάλλουν σε μια πιο έξυπνη κατανομή των δαπανών και να υποστηρίξουν τη φιλική προς την ανάπτυξη εξυγίανση. Σε περιφερειακό επίπεδο, μόνον η Φλάνδρα σχεδιάζει να εισαγάγει μια προσέγγιση ανασκόπησης των δαπανών στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού. Επιπλέον, επί του παρόντος κανένα επίπεδο διακυβέρνησης στο Βέλγιο δεν δεσμεύεται από εγχώριους κανόνες για τις δαπάνες, με εξαίρεση ένα ανώτατο όριο για τις δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Το γεγονός αυτό έρχεται σε αντίθεση με την όλο και μεγαλύτερη θέσπιση τέτοιων κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ και αποτρέπει τη δημοσιονομική εξυγίανση που βασίζεται στις δαπάνες. Επιπρόσθετα, οι εισφορές στο βελγικό σύστημα εγγύησης καταθέσεων δεν επενδύονται σε ξεχωριστό χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων χαμηλού κινδύνου.
- (14) Η κατανομή χρέους και περιουσιακών στοιχείων στα βελγικά νοικοκυριά αποκαλύπτει ότι υπάρχουν ορισμένοι θύλακες τρωτότητας, παρά τη συνολική ευνοϊκή τους θέση όσον αφορά τον πλούτο. Η παρατεταμένη περίοδος αύξησης των τιμών των κατοικιών ταχύτερα από το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών έχει καταστήσει την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών πιο εύθραυστη μέσω της σχεδόν μηχανικής αύξησης του χρέους τους. Παρά το γεγονός ότι έχουν θεσπιστεί μέτρα για την αντιμετώπιση του μακροπροληπτικού κινδύνου, η πολύπλοκη εθνική διαδικασία λήψης μακροπροληπτικών αποφάσεων ενδέχεται να μην αντιμετωπίσει τους κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επί του παρόντος, οι τιμές των κατοικιών φαίνεται να είναι ελαφρώς υπερτιμημένες.
- (15) Όπως αναφέρεται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ του 2018, η καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού είναι απαραίτητη για να εμποδίζονται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, να εξασφαλίζεται η δίκαιη μεταχείριση των φορολογουμένων και να προστατεύονται τα δημόσια οικονομικά. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων μεταξύ των κρατών μελών απαιτούν συντονισμένη δράση των εθνικών πολιτικών για να συμπληρωθεί η νομοθεσία της ΕΕ. Το προηγούμενο καθεστώς έκπτωσης πλασματικών τόκων που βασιζόταν στο απόθεμα ιδίων κεφαλαίων αντικαταστάθηκε από ένα επαυξητικό σύστημα. Το νέο σύστημα, το οποίο έχει το ίδιο επαυξητικό σενάριο αναφοράς με την έκπτωση φόρου για ανάπτυξη και επενδύσεις που προτείνεται στην κοινή βάση φορολογίας εταιρειών, θα περιορίζεται στα πρόσθετα ίδια κεφάλαια που υπολογίζονται με βάση έναν πενταετή μέσο όρο. Η αλλαγή αυτή έχει ως στόχο να συμβάλει στη δημοσιονομική ουδετερότητα της μεταρρύθμισης της εταιρικής φορολόγησης, με ταυτόχρονη εξέταση της δυνατότητας χρήσης του συστήματος στον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό και τον περαιτέρω μετριασμό του ζητήματος της μεροληπτικής μεταχείρισης μεταξύ χρεωστικών τίτλων και ιδίων κεφαλαίων. Αν και η απουσία ορισμένων ειδικών κανόνων απαγόρευσης των καταχρήσεων αποτελεί λόγο ανησυχίας, η μεταρρύθμιση του πλαισίου για την

απαγόρευση των καταχρήσεων βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας. Η εξέλιξη αυτή συνιστά θετικό βήμα. Θα παρακολουθείται στενά, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι νέοι κανόνες καλύπτουν όλες τις σχετικές μορφές κατάχρησης. Με βάση τις πρόσφατες ανταλλαγές απόψεων, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει τον εποικοδομητικό της διάλογο για την καταπολέμηση των στρατηγικών επιθετικού σχεδιασμού των φορολογουμένων.

- (16) Η πρόσφατη οικονομική ανάπτυξη συνοδεύτηκε από άφθονες θέσεις εργασίας. Το 2017 η αύξηση της απασχόλησης ήταν εύρωστη και το ποσοστό ανεργίας είναι σήμερα κοντά στο επίπεδο προ κρίσης. Ωστόσο, όσον αφορά το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών (68,1 % το 2017), το Βέλγιο δεν βρίσκεται στον σωστό δρόμο για την επίτευξη του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό 73,2 %. Σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας των ομάδων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, καθώς η αεργία και η ανεργία είναι συγκεντρωμένες σε μεγάλο βαθμό στα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας, γεγονός που υποδηλώνει ότι αφενός οι διαρθρωτικοί παράγοντες και αφετέρου συγκεκριμένοι ανά ομάδα παράγοντες παρεμποδίζουν την ένταξη στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, που αντιπροσωπεύουν μεγάλο τμήμα του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν αρνητικά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας και, ως εκ τούτου, αποτελούν σημαντικό αναξιοποίητο δυναμικό για την αγορά εργασίας. Το 2016 το ποσοστό απασχόλησης όσων έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ ήταν 49,1 %, ποσοστό που είναι πάνω από 20 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για τους γηγενείς (το χάσμα ήταν ακόμη μεγαλύτερο για τις γυναίκες). Υπάρχουν ορισμένα στοιχεία ότι τα μέτρα ενεργοποίησης δεν είναι εξίσου αποτελεσματικά για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες. Αν και έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα με σκοπό να συμβάλουν στην ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων και την αντιμετώπιση των διακρίσεων, εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη συντονισμού μεταξύ των τομέων πολιτικής και των πολιτικών επιπέδων για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που συνιστά η ένταξη των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών στην αγορά εργασίας. Εξακολουθούν να υφίστανται έντονες περιφερειακές διαφορές στις επιδόσεις της αγοράς εργασίας.
- (17) Παρά τις προσπάθειες για τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, τα αντικίνητρα για εργασία εξακολουθούν να είναι υψηλά για ορισμένες ομάδες, π.χ. για τα μονομελή νοικοκυριά που λαμβάνουν τον μέσο μισθό και τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας. Παρά τα προηγούμενα μέτρα, η φορολογική επιβάρυνση για ένα μονομελές νοικοκυριό που λαμβάνει τον μέσο μισθό παρέμεινε μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ το 2016. Η παγίδα της ανεργίας για τους χαμηλόμισθους (67 % του μέσου μισθού για ένα μονομελές νοικοκυριό) είναι επίσης μία από τις υψηλότερες της ΕΕ. Εξακολουθούν να υφίστανται υψηλά φορολογικά αντικίνητρα για το δεύτερο εργαζόμενο μέλος της οικογένειας – κυρίως γυναίκες.
- (18) Το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας είναι μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ και καταδεικνύει σημαντικές αναντιστοιχίες δεξιοτήτων που σχετίζονται με, μεταξύ άλλων παραγόντων, τη χαμηλή κινητικότητα και τις ανεπαρκείς γλωσσικές ικανότητες στην περιφέρεια των Βρυξελλών. Η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση είναι χαμηλή. Η αύξηση των δεσμεύσεων εκ μέρους εργαζομένων και εργοδοτών για συνεχή διά βίου μάθηση είναι σημαντική, προκειμένου να μπορούν τα άτομα να διαχειρίζονται τις μεταβάσεις από μία θέση εργασίας σε μία άλλη.

- (19) Έχει σημειωθεί ορισμένη πρόοδος όσον αφορά τις ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στην ποιοτική εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, καθώς οι κοινότητες εφαρμόζουν σταδιακά τις σχολικές μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, παρά τις καλές επιδόσεις, κατά μέσον όρο, σε σύγκριση με τα διεθνή δεδομένα, οι μακροχρόνιες μεγάλες εκπαιδευτικές ανισότητες εξακολουθούν να υφίστανται. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των μαθητών ηλικίας 15 ετών δείχνουν σημαντικές διακυμάνσεις που συνδέονται με το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και καθεστώς μετανάστη. Οι διαφορές στις επιδόσεις μεταξύ των κοινοτήτων, καθώς και η υποεκπροσώπηση των μειονεκτουσών ομάδων στα άτομα με τις καλύτερες επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες, την ανάγνωση και τα μαθηματικά εγείρουν ανησυχίες. Οι μεγάλες διαφορές στις επιδόσεις μεταξύ των σχολείων συμβαδίζει με τις άνισες εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Παρόλο που το ποσοστό των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υψηλό, διαπιστώνονται άνιση πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση, έλλειψη δεξιοτήτων και περιφερειακές ανισότητες. Το ποσοστό των πτυχιούχων στις φυσικές επιστήμες, την τεχνολογία και τα μαθηματικά είναι ένα από τα χαμηλότερα στην ΕΕ και οι ελλείψεις στους τομείς αυτούς θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικό εμπόδιο για την ανάπτυξη και την καινοτομία. Οι ελλείψεις σε εκπαιδευτικούς εγείρουν ανησυχίες, αλλά οι σχετικές μεταρρυθμίσεις προχωρούν με αργό ρυθμό. Είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Τόσο η φλαμανδική όσο και η γαλλόφωνη κοινότητα έχουν ξεκινήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις των εκπαιδευτικών τους συστημάτων. Η εφαρμογή τους έχει προγραμματιστεί κατά την προσεχή δεκαετία και μετά από αυτή. Ωστόσο, στο τέλος του 2017, λήφθηκε η απόφαση να αναβληθεί η έναρξη ισχύος των βασικών μέτρων. Ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων και των μέτρων θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθησή τους.
- (20) Πραγματοποιήθηκαν περιορισμένες μόνο μεταρρυθμίσεις για να αντιμετωπιστεί το περιοριστικό κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα των υπηρεσιών. Η Φλάνδρα κατάργησε τον νόμο περί σύστασης για επιλεγμένα επαγγέλματα του κλάδου της βιοτεχνίας. Παρόλα αυτά, το επίπεδο ρύθμισης παραμένει υψηλό σε ορισμένες επαγγελματικές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, ο ανταγωνισμός είναι υποτονικός στους τομείς αυτούς με χαμηλά ποσοστά νέων επιχειρήσεων που εισέρχονται στην αγορά. Στον κατασκευαστικό τομέα, επιβάλλονται οριζόντια συστήματα χορήγησης άδειας για την πρόσβαση στην αγορά του κατασκευαστικού κλάδου και οι οικοδομικές άδειες παραμένουν πολύπλοκες, παρά τα μέτρα που εγκρίθηκαν τα τελευταία έτη. Το ποσοστά διαρροής στον βελγικό κατασκευαστικό τομέα είναι σημαντικά χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που ενδεχομένως καταδεικνύει ότι ο τομέας πλήττεται από ανεπαρκή ανταγωνισμό. Αυτή η κατάσταση επηρεάζει επίσης την παράδοση σημαντικών έργων υποδομής. Υπάρχουν επίσης σημαντικοί περιορισμοί στον τομέα των σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών. Η χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας της βελγικής οικονομίας είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της χαμηλής αύξησης της παραγωγικότητας στον τομέα των υπηρεσιών. Οι κανονιστικοί περιορισμοί έχουν επίσης δυσμενείς δευτερογενείς επιπτώσεις για τους χρήστες των εν λόγω υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα της μεταποίησης. Περισσότερες σε βάθος διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των βασικών τομέων υπηρεσιών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην τόνωση της αύξησης της παραγωγικότητας, που είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της μελλοντικής ανάπτυξης, καθώς και τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- (21) Έχει επίσης σημειωθεί περιορισμένη πρόοδος στη βελτίωση της λειτουργίας του τομέα λιανικού εμπορίου. Παρά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά τις επιδόσεις του τομέα και να

αποθαρρύνουν τις επενδύσεις. Οι τιμές για πολλές κατηγορίες προϊόντων εξακολουθούν να είναι υψηλότερες σε σχέση με τις γειτονικές χώρες. Χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να καταστεί το επιχειρηματικό περιβάλλον φιλικό προς τις επενδύσεις και τον ανταγωνισμό, ώστε να δοθεί στους καταναλωτές η δυνατότητα να επωφελούνται από μεγαλύτερη επιλογή προϊόντων και χαμηλότερες τιμές. Τον Απρίλιο η Επιτροπή πρότεινε βέλτιστες πρακτικές για την καθοδήγηση των κρατών μελών όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις του τομέα του λιανικού εμπορίου⁹.

- (22) Οι επιδόσεις όσον αφορά την επιχειρηματικότητα στο Βέλγιο παραμένουν χαμηλές, παρά ορισμένες μεταρρυθμίσεις τα τελευταία χρόνια και τα πρόσφατα μέτρα των οποίων ο αντίκτυπος δεν έχει αξιολογηθεί ακόμη. Ο δυναμισμός των επιχειρήσεων είναι χαμηλός, διότι το ποσοστό δημιουργίας επιχειρήσεων εξακολουθεί να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην Ευρώπη, κατά πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, συνοδευόμενο από χαμηλό ποσοστό καταστροφής. Επιπλέον, ο διοικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις παραμένει υψηλός και χαρακτηρίζεται από πολύπλοκες διαδικασίες και χαμηλό επίπεδο ασφάλειας δικαίου.
- (23) Το Βέλγιο έχει μέσες επιδόσεις στις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Σε αντίθεση με την εν γένει θετική θέση σχετικά με την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας της χώρας, κατατάσσεται απλώς στον μέσο όρο όσον αφορά τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Η ομοσπονδιακή δομή του Βελγίου θέτει ειδικές προκλήσεις για την καθιέρωση συνεκτικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο. Διάφορα συστήματα που δεν είναι κατ' ανάγκη διαλειτουργικά συστήματα δημιουργούν απώλειες λόγω τριβών. Εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες για το δικαστικό σύστημα όσον αφορά καθυστερήσεις στην εκδίκαση αγωγών, την ψηφιοποίηση καθώς και την αξιοπιστία, τη συγκρισιμότητα και την ομοιομορφία των στοιχείων για τα δικαστήρια. Η ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ψηφιοποίηση ορισμένων δικαστικών υπηρεσιών σε όλα τα δικαστήρια όπως η ηλεκτρονική θυρίδα (e-box) ή η ηλεκτρονική κατάθεση (e-deposit) έχουν καθυστερήσει σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα. Ωστόσο, όσο το εν λόγω ενιαίο σύστημα κωδικοποίησης δεν εφαρμόζεται σε όλα τα δικαστήρια, η αξιοπιστία και η συγκρισιμότητα των στοιχείων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των δικαστικών διαδικασιών θα παραμένουν περιορισμένες.
- (24) Παρά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, το βελγικό φορολογικό σύστημα εξακολουθεί να είναι περίπλοκο. Η μεταρρύθμιση του φόρου εισοδήματος εταιρειών θα μειώσει τους εκ του νόμου προβλεπόμενους συντελεστές και θα συμβάλει στην απλοποίηση του συστήματος. Ωστόσο, πολλές εξαιρέσεις και στρεβλωτικά κίνητρα παραμένουν, όπως δείχνει η αυξανόμενη τάση στο συνολικό ποσό των φορολογικών ελαφρύνσεων. Η ευκαιρία για μετατόπιση της φορολογίας προς πιο φιλικές προς την ανάπτυξη βάσεις θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί περισσότερο. Τα έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους εξακολουθούν να είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ. Πράγματι, υπάρχουν πολλές δυνατότητες για πραγματικά «πράσινη» μετατόπιση της φορολογίας, που θα αντιμετωπίζει, μεταξύ άλλων, την ευνοϊκή μεταχείριση των εταιρικών αυτοκινήτων, τα οποία συντελούν στην ατμοσφαιρική ρύπανση, την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- (25) Σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος στην αντιμετώπιση της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η κινητικότητα πάσχει από ανεπαρκείς δημόσιες επενδύσεις σε υποδομές, στρεβλωτικά φορολογικά κίνητρα και έλλειψη ανταγωνισμού στις

⁹

COM(2018) 219 final.

υπηρεσίες μεταφορών, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σοβαρή κυκλοφοριακή συμφόρηση και να τίθενται εμπόδια στην αύξηση της παραγωγικότητας. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση επιδεινώνεται χρόνο με το χρόνο, αποθαρρύνοντας τις ξένες επενδύσεις και προκαλώντας υψηλό κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος. Οι πιο επείγουσες προκλήσεις είναι η ολοκλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών, ιδίως εντός και γύρω από την Αμβέρσα και τις Βρυξέλλες. Υπάρχουν επίσης σημαντικοί περιορισμοί στον τομέα των σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών. Οι αρχές μπορούν να ενθαρρύνουν την πιο αποδοτική χρήση των υφιστάμενων υποδομών και τη μεταστροφή από τη χρήση μέσων ατομικής μεταφοράς προς πιο συλλογικές και εναλλακτικές λύσεις με χαμηλές εκπομπές.

- (26) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής του Βελγίου και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς το Βέλγιο τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στο Βέλγιο, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (27) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και η γνώμη¹⁰ του αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Βέλγιο να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να διασφαλίσει ότι, το 2019, ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών δεν θα υπερβεί το 1,8 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,6 % του ΑΕΠ. Να χρησιμοποιήσει τα έκτακτα έσοδα για να επιταχύνει τη μείωση του δείκτη χρέους γενικής κυβέρνησης. Να συνεχίσει τις προβλεπόμενες συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις και να συγκρατήσει την προβλεπόμενη αύξηση των δαπανών για μακροχρόνια φροντίδα. Να επιδιώξει την πλήρη εφαρμογή της συμφωνίας συνεργασίας του 2013 για τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και τη σύνθεση των δημόσιων δαπανών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, ώστε να δημιουργηθούν περιθώρια για δημόσιες επενδύσεις, ιδίως με τη διενέργεια ανασκοπήσεων των δαπανών.
2. Να άρει τα αντικίνητρα για εργασία και να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, ιδίως για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας. Να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων με την προώθηση της ισότητας και την αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών.
3. Να μειώσει τον κανονιστικό και διοικητικό φόρτο προκειμένου να δοθούν κίνητρα στην επιχειρηματικότητα και να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στον τομέα των

¹⁰ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

υπηρεσιών, ιδίως στο λιανικό εμπόριο, τον κατασκευαστικό κλάδο και στις επαγγελματικές υπηρεσίες. Να αντιμετωπίσει τις αυξανόμενες προκλήσεις στον τομέα της κινητικότητας, ιδίως μέσω επενδύσεων σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές μεταφορών και να ενισχύσει τα κίνητρα για τη χρήση συλλογικών μεταφορών και με χαμηλές εκπομπές.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*